

Andehus i Thailand

När man är i Thailand så kan man se att det finns andehus på tomten intill många thailändska hem. De är små byggnader, vanligen upphöjda på en påle, som hyser den ande som vakar över egendomen.

Thailändarna tror att det fysiska ägandet av mark inte är nog för att garantera en lycklig och trygg tillvaro. För att försäkra sig om en sådan behövs hjälp av mark-anden under namnet *Phra. Phum*. Namnet betyder ”den ärevördige” och är ett ord som också används för munkarna. *Phum* kommer från ordet *Bhumi* som på sanskrit betyder ”jord” eller ”värld”. Jag har också läst att ordet Phi kan betyda ”ande”.

Ingen som besöker Thailand kan undvika andehusen. Spiritismen är djupt förankrad i thailändskt liv utan att komma i konflikt med Buddhismen. Jag har hört talas om att det finns en hierarki av andar. Det skall visst finnas 9 olika skyddsandar. De kan både vara goda och onda. Störst betydelse i det dagliga livet har de andar som lever i naturen och som styr över vatten, berg, grottor och skogar.

Andehusen påminner om dockskåp eller fågelbord och finns i en mängd olika utföranden. Ibland är de enkla repliker av huset det tillhör och ibland noggrant gjorda modeller av religiösa byggnader. Andehus uppförs för att blidka markens andar, oftast innan byggandet av själva huset (eller butiken) påbörjas.

Människor som delar området med dem måste behandla dem med respekt och värdighet. Rätt behandlande, som att ge dem mat och dryck varje dag, kan hjälpa den enskilde, företaget eller samhället till stora framgångar.

De smyckas helst dagligen med rökelse, blommor, ljus och mat och dryck för att andarna skall hållas på bra humör. Andehuset har ofta form av ett traditionellt thaihus, vanligen med en liten veranda där offren kan placeras. Ibland kan det vara en direkt kopia av det stora huset.

Det måste vara attraktivare för anden att bo i andehuset än i människornas hus, där den skulle kunna ställa till oreda. Placeringen av huset kan inte ske av en slump. En specialist (eller en munk) tillkallas för att se till att alla aspekter tas i beaktande. Om människornas hus utvidgas måste andehuset också utvidgas annars kan anden bli mycket irriterad.

Denna form av andedyrkan/spiritismen är äldre än Theravada-Buddhismen. Tack vare den thailändska religionens flexibilitet kan tillbedja av Buddha och andar vara ett vanligt inslag. Thailändarna är ett skrockfyllt släkte och för att skydda sig så använder man också amuletter eller låter tatuera sig eller så går man både till ett tempel och tillber Buddha och till ett andehus.

Andehusen i Nordvästra Thailand

När jag har rest omkring i norra Thailand så kan man se och även höra hur man i Thailand anser att det finns andar överallt: i floder, berg, träd och hela skogar. Vissa stora träd anses vara andeboningar och smyckas därefter. Man kan också se andehus som är placerade vid gator där många olyckor har inträffat.

Utanför de flesta thailändska hus finns ett litet andehus och de är i regel mycket vackrare än själva huset som människorna bor i. Det intrycket får man när man reser omkring i norra Thailand. Mina vänner har berättat för mig att andarna är listiga varelser som man måste muta för att de inte ska ställa till besvär. Jag har sett, och även bidragit ekonomiskt, när man har köpt en dyr flaska Whiskey eller konjakken Regency bara för att hålla sig väl med anden.

När man bygger ett hus ute i landet så skall man vara medveten om att man ockuperar andens område/boplats och man måste ge den någon annanstans att bo. Andehuset måste vara vackert, stå på en påle, en ganska hög placering så att det signalerar respekt. Det får inte stå för högt, för man skall ju kunna sköta andehuset.

När det är dags att bygga ett andehus räknar en munk ut var på tomten det skall stå. Munken bestämmer inte bara var, utan också när det skall sättas upp. Man får inte flytta andehuset utan att rådfråga en munk och hålla en flyttceremoni.

Andehuset får gärna vara finare än det egna huset (och det är de också) eftersom anden då hellre bor där och håller ett vakande öga över fastigheten. Mår man reser omkring i landet kan man se hur andehusen vårdas ömt och smyckas med kulörta lampor och minifigurer.

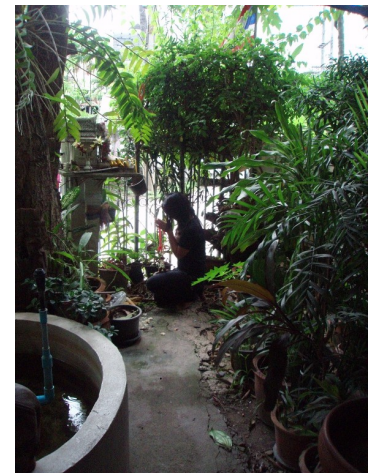
En by kan ha ett gemensamt hus för byns skyddsande. Det placeras på en hög pelare och omges av ett staket. Varje år offerar byborna mat och andra gåvor. Sedvänjan upprätthålls än idag, men förr togs den på ännu större allvar.

Vad finns inne i ett andehus?

En variant av andehus har stora öppningar i alla väderstreck och har hinduistiska förtecken. Inuti sitter ofta en hinduistisk gudinnestaty som skall hålla vakt mot ondskan och ge tur och framgång.

Anden representeras oftast av en liten staty som föreställer en ung man som håller i ett svärd för att försvara sig mot onda andar. En annan version som jag har hört är att det är en annan gudomlighet som håller ett svärd, en bok eller piska. Boken innehåller en förteckning över de goda och dåliga handlingarna som människor i omgivningen har begått.

Anden har inte bara ett svärd eller en bok utan också en påse med pengar för att bringa lycka och välgång till hushållet. På ett typiskt omtänksamt thailändskt sätt följs anden av ett äldre par som fungerar som betjäning, dansare för att förnöja/glädja honom och ibland ett följe av djur som hästar och elefanter.

Tror då thailändarna i allmänhet på andar? Svaret är både ja och nej. Men eftersom man inte kan säga definitivt nej, tar man det säkra före det osäkra och visar respekt för andarna. Man vet ju aldrig vad som skulle hända om man skulle sluta visa respekt.

När jag och May var uppe i **Fang**, som ligger i det nordligaste Thailand (inte långt från **Wat Tha Ton**, där jag gjorde min första retreat hos **Rev Ajahn Suthep** 2005) så köpte hon alla dessa figurer

åt mig som jag skulle ha till mitt andehus i Sverige. I många år så har jag haft ett kinesiskt andehus. Men nu när jag firade *Songkran* (april) i år i Chiang Mai så köpte jag ett Thailändskt andehus för att ära mina föräldrar och allt annat liv.

Att offra (att skänka, att avstå)

Att offra till andarna (gudarna/bodhisattvorna) och även till de som har avlidit har jag hållit på med sen augusti 2004. Jag gör det alltid mellan söndag- och måndag natt. Så att måndagen och denna vecka kommer att bli bra för alla levande varelser.

Det är ett bra sätt att lära sig att *GE/DANA*, att offra till andar, buddhor gudar eller vad det nu kan vara. Att offra innebär att ge, att skänka, att avstå eller att göra sig av med. Det innebär också att ge en gåva och för att ge måste man lära sig att försaka. Där har vi västerlänningar något att lära av Thailändarna och där har jag personligen lärt mig mycket av thailändarna.

När man GER/DANA så kan man också reciterar en bön. Jag brukar reciterar följande bön vid mitt andehus:

Må de fyra upphöjda tillstånden utgå från denna bön/meditation så att kärlek, barmhärtighet och medglädje fritt från egots begränsningar utgår från denna meditation/bön.

Så att vi kan tjäna allt levande och även de som har gått bort.
Må Gudar, människor, djur och växter och även de som inte finns hos oss mera taga del av denna bön/meditation.

Måtte mitt liv och andras liv ej har varit förgäves.
Må vi skänka en tanke till alla de som lider och hoppas att denna bön/meditation kan lindra deras lidande.

Källor

Sören Wibeck – Religionernas Historia.
Thailand – Första klass reseguider.
Britt – Marie Bergman – Resa i Thailand.
www.resbort.com

Anteckningar/minnen och upplevelser i Thailand den 3/4 – 2/5.2011.

Dietmar Dh. Kröhnert,
Färdigskrivet den 16/5.2011 i Malmö.